

SAOPŠTENJE SA DEVETE JAVNE DEBATE „POČINIOCI I ŽRTVE KRIVIČNIH DJELA SU NAŠA DJECA – SPRIJEČIMO MALOLJETNIČKO PRESTUPNIŠTVO KULTUROM DIJALOGA“

„Izjava o međusobnom kontinuiranom izvještavanju sa ciljem uspostavljanja transparentnosti rada svih angažiranih sektora i otvorenog dijaloga među njima u rješavanju problema maloljetničkog prestupništva“ – usvojena u Sarajevu, 28.05.2010. godine

CKD je 10.06.2011. u UNITIC-u sa početkom u 11.00 održao 9. javnu debatu „Počinioci i žrtve krivičnih djela su naša djeca – Spriječimo maloljetničko prestupništvo kulturom dijaloga“. Deveta debata predstavlja kontinuitet javnog zagovaranja za rješenje ovog problema. Obrazac monitoringa „planirano-obećano-učinjeno“ je „Strategija protiv maloljetničkog prestupništva u Bosni i Hercegovini (2006-2010)“ iz maja 2006. godine. Treba napomenuti da je Strategija kao dokument nastala dvije godine prije nego što je implementacija stupila na snagu. Vremenski period u kojem su planirane aktivnosti trebale biti implementirane je tri godine. Taj vremenski period je istekao. Novi dokument Strategije je Koordinacijsko tijelo za implementaciju Strategije pripremlilo, ali zbog nedostatka političke volje nije usvojen, što znači da više ne postoji jedinstven obvezujući dokument na razini BiH kao niti Koordinacijsko tijelo na razini BiH.

Da li je problem prestupništva smanjen? NE! Da li su ključne aktivnosti koje predviđa Strategija realizirane i ciljevi ispunjeni? NE! Da li su izmijenjeni zakoni koji se odnose na prestupništvo na razini države? NE! Da li su izgrađeni novi zatvori? NE! Da li su humanizirani uvjeti života u KPZ za maloljetnike? NE! Da li su stalno zaposleni socijalni radnici u većem broju u školama i Centrima za socijalni rad? NE! Da li su uvjeti rada i boravka u Zavodu Hum poboljšani? NE! Da li postoji video nadzor u sredstvima javnog saobraćaja u Kantonu Sarajevo? NE! Da li je sudska praksa „uvezani slučajevi za jednu osobu“? NE! Da li je izgrađen zatvor za maloljetnike u Orašju? NE! Da li Disciplinski centar „Vogošća“ ima opstrukcije građana općine Centar zbog izgradnje trajnog objekta Centra na Koševskom brdu? DA! Da li su ispunjeni međunarodni kriteriji zaštite prava maloljetnih počinitelja koji kaznu izvršavaju u ustanovi otvorenog tipa? NE! Koliko ima takvih ustanova? Jedna! Da li je formirano Vijeće za dijete na državnoj razini? NE! Da li postoje maloljetnički zatvori? NE! Da li je završena reforma rasterećenja nastavnih planova za osnovne škole? NE! Da li može početi implementacija rasterećenih planova i programa sa novom školskom godinom kako je i planirano (PPZ i KMOINS)? NE! Da li su Vijeća roditelja aktivno uključena u preveniranje prestupništva i rad javnih debata? NE! Da li su direktori škola uzeli aktivno učešće u radu javnih debata na prevenciji maloljetničkog prestupništva? NE! Da li je javnost obaviještena o pojedinačnim aktivnostima škola na prevenciji maloljetničkog prestupništva? NE! Da li su javnosti ili učenicima poznate aktivnosti vijeća učenika po školama sa ciljem vršnjačke prevencije maloljetničkog prestupništva? NE!

Da li sudovi blagovremeno dostavljaju sudska rješenja Disciplinskom centru Vogošća? NE! Da li postoje mehanizmi privole na mjere određene u Disciplinskom centru Vogošća ili Zavodu za vaspitanje muške djece i omladine „Hum“? NE! Da li je stvorena jedinstvena baza podataka o maloljetnim počiniocima krivičnih djela na državnoj i Federalnoj razini? NE! Da li postoji baza podataka o maloljetničkom izvršenju krivičnih djela u KS i ostalim kantonima pojedinačno? NE! Da li je osigurano software uvezivanje sa Centrima za socijalni rad? NE! Da li je pokrenuta web strana MUP-a KS www.javni.ba? NE! Da li je u nekim općinama KS prestupništvo povećano za 300% u proteklom periodu? DA! Da li postoji jedinstveni izvještaj o maloljetnim prestupnicima na nivou FBiH? NE! Da li su općine u Sarajevu osigurale povrat dječijih igrališta djeci? NE! Da li Grad (iako imaju smanjen budžet) može distribuirati novac na više NVO-a nego sada, sa ciljem postizanja što većeg učinka na prevenciji prestupništva? DA! Da li je javnost informirana o aktuelnim mjerama Centara za socijalni rad preko medija? NE! Da li su u Centrima zaposleni novi (po 8) pedagozi? NE! Da li i dalje u jednoj općini (cca 60 000 stanovnika) radi jedan socijalni radnik? DA! Da li može jedan čovjek kvalitetno obavljati posao socijalnog radnika na taj broj stanovnika? NE! Da li je Vlada Kantona (ured Premijera) predvidjela nove mjere na sprečavanju maloljetničkog prestupništva? NE! Da li je Ministarstvo finansija KS osiguralo sredstva za zapošljavanje novih socijalnih radnika, psihologa i pedagoga u dogovoru sa Mrežom Plus? NE! Da li su odgovorili zahtjevu Mreže? NE! Koje (taksativno nabrojene) projekte, sa kojim NVO, kojim budžetima, pojedinačno i kojim rezultatima provodi Grad Sarajevo? PODACI POZNATI DJELIMIČNO! Da li mediji profesionalno izvještavaju o maloljetničkom prestupništvu? NE! Da li su prestupnici zvijezde novinskih članaka? DA! Da li se njima objavljuju puna imena? DA! Da li postoje obrazovni sadržaji u medijima s ciljem prevencije prestupništva? NE! Da li je na preporuku Grada od marta 2011. napravljena revizija o prevenciji maloljetničkog prestupništva u KS? NE! Da li je javnosti dostupan podatak kako su utrošena sredstva u iznosu od 2 634 000 KM u KS za prevenciju, na koje aktivnosti, ko su implementatori? NE! Da li je otvoren dijagnostičko opservacioni centar u KS? NE! Da li je Vlada KS usvojila Zakon o sprečavanju nereda na sportskim takmičenjima i događajima? NE! Da li je realizovano 8 aktivnosti predviđenih Strategijom (KS) u predviđenom iznosu od 250 000 KM za identifikaciju i intervenciju protiv napredovanja djece u riziku? JAVNOSTI NEDOSTUPNO! Da li je realizovana 31 aktivnost (KS) za osnovnu edukaciju i socijalizaciju maloljetnika? JAVNOSTI NEDOSTUPAN ODGOVOR! Da li je realizirano 5 aktivnosti tercijarne prevencije koje se baziraju na resocijalizaciji i reedukaciji maloljetnika sklonih prestupništvu u iznosu od 445 000 KM? JAVNOSTI NIJE DOSTUPAN ODGOVOR! Da li se realiziraju specijalni programi usmjereni na roditelje? DJELIMIČNO! Koja struktura roditelja (rizične djece ili djece bez poremećaja u ponašanju) i koji broj roditelja se odaziva na ove radionice u KS? PODATAK NIJE DOSTUPAN! Da li postoje izvještaji o postojećoj infrastrukturi mogućnosti sprovođenja zakonskih okvira novog Zakona o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku i podzakonskih akata sa jasno identificiranim prazninama i preporukama najneophodnijih intervencija (Kantonalna ministarstva za socijalni rad)? NE! Da li je zakonski ojačana i proširena obaveza zajedničkog djelovanja, koordinacije i međusobno obavješavanje o radu sa maloljetnicima između sektora obrazovanja, MUP-a i organa socijalne zaštite? NE! Da li se kontinuirano radi na podizanju nivoa znanja javnosti o načinima i prednostima alternativnih metoda rada sa maloljetnicima? NE! Da li se prati i javnost obavještava o primjeni zakonskih odredbi koje se odnose na odgojne/vaspitne preporuke? NE! Da li je javnost obaviještena o sprovođenju alternativa (i da li ih ima) u odnosu na provođenje formalnog Krivičnog postupka? NE! Da li su uposlene nove stručne osobe u Zavodu Hum i da li je izvršeno njihovo osposobljavanje za rad s djecom, što je prema web stranici u nadležnosti Federalnog ministarstva pravde, Federalnog ministarstva socijalne skrbi? NE! Da li je izvršena unutarnja reorganizacija Zavoda HUM, što je prema Strategiji bila obaveza? NE! Da li su u Zavodu Hum preduzete mjere za smanjenje broja prestupa prema novim mjerama? NE! Da li je angažiran novi kvalificirani čuvar u Zavodu Hum? NE, PREMA PODACIMA DOSTUPNIM

JAVNOSTI! Da li je pojačan nadzor policije u vozilima javnog gradskog saobraćaja? NE! POSTOJE „RPZ“ POLICAJCI (RAD POLICIJE U ZAJEDNICI) KOJI DOBIJAJU DNEVNE OPERACIONE PLANOVE PREMA STANJU NA TERENU. Da li je realiziran projekat „učeničkih patrola“? NE, SAMO SPORADIČNO. Da li su zaposleni novi službenici policije, u cilju jačanja kapaciteta? TRI POLICAJCA OTIŠLA SU U PENZIJU, ZAPOSLENA SU TRI NOVA, TAKO DA JE ISTI BROJ. NEDOSTAJE MLAĐIH INSPEKTORA. Da li je izgrađen novi odgojno-popravljački dom za maloljetnike (Federalno ministarstvo pravde)? NE! Da li je zaposlen dovoljan broj tužilaca s obzirom na broj predmeta? NE! Da li postoji analiza o izricanju Posebnih obaveza sa izrečenom vaspitnom mjerom, kao alternative maloljetničkom zatvoru? (Ministarstvo pravde BiH, entitetska ministarstva pravde)? NE! Da li na području FBiH postoji zatvor za maloljetnike koji ispunjava međunarodne kriterije (Ministarstvo pravde)? NE! Da li je CKD ikada dobio poziv za učešće u radu okruglih stolova, radionica, edukacijskih seminara i od jedne vladine institucije na bilo kojem nivou, s obzirom da je **jedina organizacija koja se bavi zagovaranjem** za rješenje problema kroz struktuiranu raspravu? NE!

Uprkos brojnim poteškoćama u implementiranju Strategije, posebno treba izdvojiti:

- Kantonalno ministarstvo socijalnog rada izdvojilo je sredstva za izgradnju objekta Disciplinskog centra „Vogošća“
- Ukinuta mjera ograničenog kretanja od 23.00 sata maloljetnicima, koja nije dala rezultate
- Grad Sarajevo obezbijedio ljetovanje za štíćenike doma „Bjelave“ i „Hum“, podijelio stipendije za 223 djece
- Zavod „Hum“ obezbijedio stan za jednog, i posao za dva bivša štíćenika
- PPZ organizuje sastanke, radionice, predavanja, tribine kojima prisustvuju pedagozi, psiholozi, socijalni radnici i roditelji, vrše istraživanja iz oblasti uzroka poremećaja u ponašanju
- Centri za socijalni rad na Dobrinji, Ilidži i Kantonalni centar Sarajevo imaju bolje uvjete za rad
- Porodično savjetovalište do maja 2011. održalo 68 predavanja u partnerstvu sa PPZ-om
- Disciplinski centar „Vogošća“ izvještava o maloj stopi recidivizma nakon njihovog tretmana
- Disciplinski centar „Vogošća“ treba dobiti novu zgradu u općini Centar, naselje Koševsko brdo. Građani su izrazili zabrinutost zbog izgradnje ovog tipa ustanove u njihovom naselju, a iz Disciplinskog centra upućen je apel za pomoć
- Gospodin Ahmed Burić, glavni urednik portala www.sarajevo-x.com uputio sugestiju vladinim institucijama i nevladinim organizacijama da upute novinare i pomognu im da se educiraju iz ove oblasti, kako bi pravilnije izvještavali
- Vlada KS raspisala konkurs za dostavljanje projekata nevladinih organizacija iz oblasti prevencije maloljetničkog prestupništva u iznosu od 59 000 KM. Gospođa Mirjana Sirćo, predstavnik CPCD-a sugerirala vidljivost efekata uloženog novca u projektima, kao i pozvala organizacije da apliciraju jer konkurs još uvijek nije završen
- Gordana Bosiljčić, tužiteljica Tužilaštva BiH smatra žalosnim da na Devetoj javnoj debati gotovo da nije bilo predstavnika ministarstava i premijera, te da pitanje maloljetničkog prestupništva i dalje nije regulisano. Ozbiljan problem predstavlja

činjenica da je Kantonalno tužiteljstvo delegiralo na debatu osobu koja se bavi privrednim kriminalom, što govori o ozbiljnosti pogleda na ovaj problem i debatu od ove institucije

- Posebno je važno naglasiti neophodnost nastavka informiranja građana o broju povratnika i o rezultatima aktualnih projekata koji su odobreni.
- Vršiti javni pritisak na poboljšanje kvaliteta sadržaja web stranica nadležnih institucija
- Organizirani su brojni okrugli stolovi, formirane komisije, radionice... po različitim sektorima
- Potrošeno je novca više nego dovoljno da problem bude riješen, podijeljeno dnevnicama dovoljno da maloljetnici budu podvrgnuti procesu resocijalizacije prema najvišim standardima
- Usvojeni su brojni planovi na svim razinama, a prestupništvo je u porastu! Ko je odgovoran? Sve institucije koje raspolažu finansijskim sredstvima, sve NVO koje su dobile finansijska sredstva, a nisu javno objavile rezultate rada i pozitivne poruke, sve institucije koje donose zakone, sve škole koje ne učestvuju u javnim debatama iznoseći probleme, primjere pozitivne prakse, sva Vijeća roditelja koja ne pokazuju nikakav interes za učešće u javnim debatama, svi mediji koji neprofesionalno tretiraju problem maloljetničkog prestupništva, svi koji gledaju nasilje, a ne reaguju
- Ponovo smo na početku: Grad, Kanton, Federacija, država, djeca, mladi, roditelji. Kome nije stalo da problem bude riješen?
- Svima koji mogu, a ne rješavaju problem
- Svima koji nemaju političku volju da zajedničkim naporima riješe problem
- Građanima koji vide opasnost u pomaganju maloljetnicima u procesu resocijalizacije
- Svima koji vide opasnost u zajedničkom radu i aktivnostima
- Svima koji su odlučili zatvoriti se u male krugove istomišljenika i lobija nespremni da razmijene znanje i iskustva sa ostalim akterima
- Svima koji su imali 3 godine (1095 dana) da usvoje Zakon, a nisu, izgrade zatvore ili domove, a nisu, svima koji su trebali osigurati sredstva za novouposlene socijalne radnike, psihologe i pedagoge, a nisu
- Svima koji gledaju surovo nasilje a ne vide
- Svima kojima prestupništvo nije atraktivan problem i ne doprinosi samopromociji.

Stoga,

9. javna debata je predstavljala prekretnicu u javnom zagovaranju za rješenje problema maloljetničkog prestupništva u BiH. Nije li pitanje koje treba postaviti nakon 9. javne debate: Maloljetni prestupnici u BiH: potrošeni novci, a problem veći i opasniji nego na početku? Treba, i CKD javno postavlja to pitanje!

„Samo zajedničkim nastojanjima možemo riješiti probleme“. Ko ne želi riješiti problem prestupništva? Javnim zagovaranjem za rješenje beskompromisno ćemo ukazivati najodgovornije što djeca ubijaju djecu, jer počinio i žrtve krivičnih djela su naša djeca – spriječimo maloljetničko prestupništvo!

CKD upućuje iskrenu zahvalnost svim vladinim i javnim institucijama koje podržavaju ovaj demokratski oblik pristupanja rješenju problema i svojim konstantnim prisustvom na javnim debatama, pristajući tako da javnosti bez zazora polože račun o svom radu, doprinose rješenju problema.

